

Nr 200.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften; given Stockholms slott den 11 mars 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Lyberg.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för justitie- och socialdepartementen anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg:

Förut i dag har Kungl. Maj:t på hemställan av chefen för justitiedepartementet beslutat till riksdagen avlåta proposition, nr 198, med förslag till lag om utlännings rätt att här i riket vistas, vilken lag är avsedd träda i kraft den 1 januari 1928.

Enligt den föreslagna lagen skall utlännning, som ankommer till eller uppehåller sig här i riket, vara försedd med pass eller annan legitimationshandling, som enligt Kungl. Maj:ts förordnande må gälla såsom pass. Legitimationshandling skall, där Kungl. Maj:t det förordnar, vara försedd med påteckning av svensk myndighet (visering). Utan särskilt tillstånd, *uppehållstillstånd*, äger utlännning icke uppehålla sig här i riket över tre månader med mindre visering för honom fortfarande gäller. Utlännning äger icke utan särskilt tillstånd, *arbetstillstånd*, här i riket antaga eller innehava anställning i annans tjänst (arbetsanställning) med mindre för honom gäller visering, som innefattar tillstånd därtill. Utan arbetstillstånd må utlännning ej heller här i riket utöva verksamhet, som föranledes av tjänsteanställning utomlands i annan egenskap än såsom handelsresande, med mindre för honom gäller visering som nyss sagts. Såväl uppehålls- som arbetstillstånd meddelas av socialstyrelsen i form av bevis, som tecknas å utlännings legitimationshandling.

Därest särskilda bestämmelser ej meddelas angående avgift för dylika bevis om uppehålls- eller arbetstillstånd, skulle avgift för varje bevis komma att utgå dels i form av stämpelavgift enligt rubriken »bevis annat» i stämpelförordningen med 2 kronor dels ock såsom lösen enligt rubriken »bevis annat, tecknat å företedd handling» i expeditionslösenförordningen med 1 krona eller tillhopa med 3 kronor. Fråga har emellertid uppkommit att för sådant bevis uttaga något högre stämpelavgift.

Stämpel till
bevis om
uppehålls-
tillstånd för
utlännning
m. m.

För närmare belysning av detta spörsmål ber jag först få meddela en kortfattad översikt över nu gällande bestämmelser i ämnet.

Jämlikt kungörelsen den 4 september 1926 (nr 411) om övervakande av utlänningar i riket, § 5, skall viseringsfri utlänning, vilken anländer till riket i avsikt att här taga arbetsanställning, hava sitt pass försett med anteckning om tillstånd därtill, arbetstillstånd, och jämlikt § 11 i samma kungörelse erfordras arbetstillstånd jämväl för utlänning, som vistas i riket och vill här taga arbetsanställning; dock gäller visering, som meddelats utan förbud för utlänningen att här i riket taga arbetsanställning, såsom arbetstillstånd. Arbetstillstånd meddelas av socialstyrelsen och bevis därom tecknas antingen av styrelsen eller efter styrelsens bemyndigande av svensk beskickning eller viseringsberättigad svensk konsul. För arbetstillstånd, varom bevis tecknas av socialstyrelsen, utgår för närvarande avgift enligt de av mig förut anförda rubriker i stämpel- och expeditiöslösenförordningarna med sammanlagt 3 kronor. Tecknas beviset av beskickning eller konsul, är avgiften på grund av överenskommelse med främmande makt begränsad till 1 krona, varom bestämmelse intagits i kungörelsen den 20 september 1926 (nr 418). För visering, som meddelas av utrikesdepartementet, utgår i allmänhet avgift med 4 kronor 50 öre i stämpel enligt särskild rubrik i stämpelförordningen samt med 50 öre i lösen enligt § 36 i förutnämnda kungörelse den 4 september 1926.

I en den 23 december 1926 till Kungl. Maj:t inkommen framställning har *socialstyrelsen* anført att, med hänsyn till värdet av den förmån, som arbetstillstånd måste anses innebära för arbetsökande utlänning, och storleken av de utgifter, som handläggningen av ifrågavarande ärenden ådroge statsverket i form av särskilda arbetskrafter m. m., en höjning av avgiften för arbetstillstånd, varom anteckning gjordes av styrelsen, icke syntes opåkallad. Styrelsen ville erinra om att visering, som utfärdades av utrikesdepartementet och som gällde såsom arbetstillstånd, där viseringen meddelats utan förbud att taga arbetsanställning, betingade en avgift av 5 kronor. Sattes avgiften för arbetstillstånd till 5 kronor, skulle visserligen enhetlighet vinnas mellan avgiften för arbetstillstånd och avgiften för visering, avseende arbetsanställning. Den därigenom erhållna ökningen av statsverkets inkomster i form av stämpel och lösen skulle emellertid icke uppväga de med handläggning av ärenden rörande arbetstillstånd förenade utgifterna för statsverket. Såvitt för det dåvarande läte sig bedöma kunde antalet arbetstillstånd för år beräknas till cirka 3,000. En avgift av 10 kronor för arbetstillstånd skulle därför bättre motsvara statsverkets utgifter för handläggning av ifrågavarande ärenden. Ett dylikt belopp syntes icke komma att verka hindrande för det svenska näringslivet att erhålla den utländska arbetskraft, varav det kunde äga behov. Avgiften syntes lämpligen böra fördelas med 9 kronor i stämpel och 1 krona i expeditiöslösen. Under återopande av vad sålunda anförts och

under hänvisning till att någon höjning av avgiften för arbetstillstånd, varom anteckning gjordes vid beskickning eller konsulat, på grund av förut omförmälda överenskommelse med främmande makt icke kunde ifrågasättas, hemställde styrelsen om sådan ändring i stämpelförordningen, att bevis, som av styrelsen meddelades om tillstånd att taga anställning i riket (arbetstillstånd), komme att betinga en stämpelavgift av 9 kronor.

I ett över denna framställning den 27 januari 1927 avgivet utlåtande har *statskontoret* yttrat, att, då förarbeten till ändrad lagstiftning rörande invandring till riket och främlingskontrollen påginge och denna lagstiftning kunde tänkas komma att inverka på de avgifter, som borde uttagas för olika expeditioner rörande medgivanden för utlänning, det syntes kunna ifrågasättas, huruvida icke avgörande av den väckta frågan om stämpelavgift för av socialstyrelsen utfärdade bevis angående arbetstillstånd lämpligen borde tillsvidare anstå. Statskontoret förklarade emellertid, att, därest Kungl. Maj:t ville omedelbart träffa avgörande i fråga om socialstyrelsens förslag, statskontoret icke funnit anledning till erinran mot detsamma. Inom statskontoret uttalade en ledamot skiljaktig mening och ansåg att den föreslagna stämpelavgiften borde sättas till 4 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t den 4 februari 1927 till lagrådet remitterat förslag till lag om utlännings rätt att här i riket vistas, har från *socialstyrelsen* överlämnats en den 23 februari 1927 dagtecknad promemoria, däri förklarats, att vid den ändring, som skulle föranledas av förslaget upphöjande till lag, det skulle närmast överensstämma med styrelsens i dess förutnämnda framställning uttalade mening, om för arbetstillståndsbevis och uppehållstillståndsbevis stadgades stämpel med 4 kronor och lösen med 1 krona för vardera beviset eller alltså för båda bevisen avgifter med tillhoppa 10 kronor.

Lika med socialstyrelsen finner jag det vara skäligt, att statsverket i form av ökade expeditionsavgifter erhåller ersättning för de kostnader, som handläggningen av ifrågavarande ärenden rörande främlingskontrollen ådrager staten. Dessa kostnader lära, enligt vad jag erfarit från socialstyrelsen, i vad de avse personal hos styrelsen kunna, inberäknat dyrtidstillägg, uppskattas till omkring 32,000 kronor. Detta belopp torde alltså böra läggas till grund för bedömande av ifrågavarande avgifters storlek.

Uti ovannämnda den 23 februari 1927 dagtecknade promemoria har föreslagits, att avgiftsskyldigheten skulle fördelas med lika belopp å uppehålls- och arbetstillstånd. För en utlänning, som här i riket erhållit eller söker arbetsanställning, skulle, då för honom i regel erfordras såväl uppehålls- som arbetstillstånd, avgiften alltså komma att uppgå till det dubbla mot det belopp, som en utlänning, vilken uppehåller sig i landet i annat syfte, skulle hava att erlägga. Till stöd för avgiftsskyldighetens ordnande på nu angivna sätt kan visserligen anföras, att prövningen av frågan

*Departementis-
chefen.*

om meddelande av arbetstillstånd är förenad med särskild kostnad utöver den, som föranledes av samma utlännings begäran om uppehållstillstånd. Denna synpunkt synes dock icke i detta fall böra tilläggas avgörande betydelse. Ej heller torde hänsyn böra tagas till det av socialstyrelsen i dess förstnämnda framställning åberopade förhållandet att arbetstillståndet för den arbetssökande utlänningen innebure en förmån. I många fall torde förmånen av uppehållstillstånd för en utlännings, som ej ämnar här i riket taga arbetsanställning utan härstädes idka annan verksamhet, vara lika stor som den ett arbetstillstånd kan anses innebära. Billighetsskäl torde dessutom tala för att den arbetssökande utlänningen, vilkens ekonomi ofta är svag, icke får vidkännas större avgift än en utlännings, för vilken allenast uppehållstillstånd erfordras. Jag anser därför, att ifrågavarande avgifter böra läggas å uppehållstillstånden, men att arbetstillstånden böra lämnas fria från avgift.

Enligt vad jag från socialstyrelsen inhämtat torde antalet uppehållstillstånd, som skulle komma att för varje år meddelas av styrelsen, för närvarande kunna beräknas till omkring 4,000. En sammanlagd expeditionsavgift för varje bevis om uppehållstillstånd av 8 kronor torde alltså vara tillräcklig för att det önskvärda beloppet skall kunna erhållas. Av denna avgift torde stämpeln böra utgöra 7 kronor och lösen såsom hittills 1 krona.

I fråga om utlännings, som äro underkastade viseringsskyldighet, skulle, såsom av det förut anförda framgår, utöver viseringen särskilt arbetstillstånd icke erfordras. För att dessa utlännings icke skola komma att i förevarande hänseende intaga en gynnsammare ställning än viseringsfria utlännings torde bevis om visering böra beläggas med avgift till lika stort belopp som bevis om uppehållstillstånd, eller sålunda med 8 kronor. Med bibehållande av nu utgående lösen för bevis om visering eller 50 öre bör alltså stämpelavgiften för dylikt bevis höjas till 7 kronor 50 öre.

För vederbörande utlännings kunna de sålunda föreslagna avgifterna icke anses betungande; ej heller lära internationella hänsyn förhindra upptagande av dylika avgifter. Jag tillstyrker alltså, att i 3 § stämpelförordningen införas två nya rubriker, den ena benämnd »bevis av socialstyrelsen om uppehållstillstånd för utlännings» med en stämpelavgift under fjärde avdelningen, till vilken socialstyrelsen hör, av 7 kronor, och den andra, benämnd »bevis av socialstyrelsen om arbetstillstånd för utlännings», fri från stämpel, ävensom att stämpelavgiften under rubriken »bevis om visering av pass för utlännings» sättes till 7 kronor 50 öre. Dessa bestämmelser böra givetvis träda i kraft samtidigt med den föreslagna lagen eller den 1 januari 1928. Då efter denna lags ikraftträdande uppehållsbok för utlännings — som för närvarande utfärdas för här i riket sig uppehållande utlännings, vilken av vissa anlednings icke kan erhålla pass — icke vidare skulle komma att utfärdas, torde samtidigt därmed

rubriken »bevis i uppehållsbok, innefattande tillstånd för utlännning att vistas i riket» böra utgå.

Föredraganden uppläser härefter ett i enlighet med det anförda inom finansdepartementet upprättat förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga nämnda förslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse, bilagan litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Yngve Ericsson.